

OBSAH

ÚVOD	4
VNÍMÁNÍ HMATEM U DÍTĚTE SE ZRAKOVÝM POSTIŽENÍM	5
FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ KVALITU HMATU	7
Faktory fyzikální a chemické	7
Faktory biologické	8
VÝCVIK HMATOVÉHO VNÍMÁNÍ	9
Hmatový výcvik ruky	10
Vnímání předmětů rukama	12
Vnímání reliéfních obrázků	14
Čtení reliéfního písma	15
Hmatový výcvik nohy	16
PRAKTICKÉ ČINNOSTI	16
Třídění předmětů	17
Jednoduché manuální dovednosti	21
Hry se stavebnicí a hračkami	25
Gymnastika ruky	26
Gymnastika chodidla, nohy	26
DIDAKTICKÉ HRY	27
POMŮCKY – HRAČKY	32
POUŽITÁ LITERATURA	39
DOPORUČENÁ LITERATURA	40

„Zrak jest dotek na značnou dálku obohacený o vjem barevnosti. Hmat jest toliko vidění na blízko bez poznávání barev, ale bohatší o vjem drsnosti. Oba smysly dávají nám poznatky téhož druhu.“

Villey, P.: Pedagogika slepců

ÚVOD

Osoby s těžkým zrakovým postižením poznávají okolní svět především pomocí hmatu. Hmatové vjemy poskytují v porovnání s plně funkčním zrakovým vnímáním menší množství informací o bezprostředním okolí lidského těla, jsou však přesnější než informace získané sluchem.

Fyziologickou citlivost kožního analyzátoru nelze zvýšit žádným speciálním tréninkem, a přesto je možno vylepšit schopnost vnímání hmatem systematickým výcvikem jeho techniky, včetně rozvoje obratnosti prstů a celé ruky, schopnosti zapamatovat si hmatové vjemy a účinně jich využívat v běžném životě. U dítěte s vážným zrakovým postižením to jsou základní předpoklady nezbytné pro pozdější úspěšné čtení Braillova bodového písma a reliéfních obrázků.

S výcvikem vnímání hmatem je nutné začít co nejdříve: jeho zanedbání by bylo příčinou vzniku nepřekonatelných překážek dalšího vývoje zrakově postiženého dítěte.

Publikace seznamuje učitele a rodiče dětí se zrakovým postižením nejen se specifickými problémy hmatového vnímání, méně známými činnostmi a hrami, které jsou zaměřeny na jeho rozvoj, ale i se speciálními pomůckami.